

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

AJÁNLÁSOK

TANÁCS

A TANÁCS AJÁNLÁSA

(2013. december 9.)

a romák integrációját célzó hatékony tagállami intézkedésekről

(2013/C 378/01)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak a 19. cikke (1) bekezdésével együtt értelmezett 292. cikkére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

mivel:

- (1) Az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 2. cikke értelmében az egyenlőség az Unió egyik alapértéke. Az EUSZ 3. cikke (3) bekezdésének második albekezdése értelmében az Unió küzd a társadalmi kirekesztés és megkülönböztetés ellen, és előmozdítja a gyermekek jogainak védelmét.
- (2) Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 10. cikke szerint politikai és tevékenységei meghatározása és végrehajtása során az Unió küzd a faji vagy etnikai származáson alapuló megkülönböztetés ellen.
- (3) Az EUMSZ 19. cikkének (1) bekezdése lehetőséget biztosít arra, hogy a Tanács megfelelő intézkedéseket hozzon a nem, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékonyságon, koron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés leküzdésére.
- (4) Az Európai Unió Alapjogi Chartája 21. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy tilos minden megkülönböztetés, így különösen a nem, faj, szín, etnikai vagy társadalmi származás, genetikai tulajdonság, nyelv vagy nemzeti kisebbséghez tartozás alapján történő megkülönböztetés.

- (5) A 2000/43/EK tanácsi irányelv ⁽¹⁾ keretrendszer határozza meg a foglalkoztatás és a képzés, az oktatás, a szociális védelem (többek között a szociális biztonság és az egészségügy), a szociális kedvezmények, valamint az árukhoz és a szolgáltatásokhoz, többek között a lakhatáshoz való hozzáférés terén az Unió egészében a faji vagy etnikai származáson alapuló megkülönböztetés ellen folytatandó küzdelem érdekében.
- (6) Ebben az ajánlásban – az Európai Parlament és a Tanács más politikai dokumentumaihoz hasonlóan – a „roma” kifejezést gyűjtőnévként használjuk, és az olyan népcsoportokat foglal magában, amelyek kulturális jellemzői többé-kevésbé hasonlóak, például a szinti, „utazó”, kalé, Gens du voyage néven említett csoportokat, függetlenül attól, hogy vándorló vagy letelepedett csoportokról van-e szó.
- (7) Az Unióban élő romák közül sokan még mindig mélyszegénységben élnek, társadalmi kirekesztéssel, megkülönböztetéssel és az alapvető jogaik gyakorlását akadályozó korlátokkal szembesülnek, és emiatt kiszolgáltatottak a kizsákmányolással, például az emberkereskedelem formájában megvalósuló kizsákmányolással szemben is. Ezért hatékonyabb, a romák helyzetéhez és igényeihez alakított társadalmi befogadási intézkedések meghozatalát kell mérlegelni.
- (8) Különösen nyugtalanító az Unióban élő roma gyermekek helyzete, akik számos tényező miatt kiváltképpen sebezhetőek, és többek között rossz egészségi állapot, rossz lakhatási körülmények, nem megfelelő táplálkozás, kirekesztés, diszkrimináció, rasszizmus és erőszak fenyegeti őket. A roma gyermekek társadalmi kirekesztése gyakran

⁽¹⁾ A Tanács 2000. június 29-i 2000/43/EK irányelve a személyek közötti, faji vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról (HL L 180., 2000.7.19., 22. o., magyar nyelvű különkiadás, 20. fejezet, 1. kötet, 23. o.).

a születés anyakönyvezésének és a személyazonosító okmányoknak a hiányával, a kisgyermekkorú nevelésben és gondozásban, valamint a felsőoktatásban való alacsony részvétellel, továbbá a korai iskolaelhagyók nagy arányával függ össze. A szegregáció a minőségi oktatáshoz való hozzáférést akadályozó komoly nehézség. Vannak olyan roma gyerekek is, akik emberkereskedelem vagy munkára kényszerítés áldozataivá válnak.

- (9) Azok a harmadik országbeli állampolgárságú romák, akik jogszerűen tartózkodnak a tagállamok területén, szintén veszélyeztetett helyzetbe kerülhetnek, különösen akkor, ha ugyanolyan nehéz életkörülmények között élnek, mint sok roma származású uniós polgár, miközben az Unión kívülről érkező migránsokat érő kihívásokkal is szembe kell nézniük.
- (10) Az Unió belüli mobilitás összefüggésében tiszteletben kell tartani az uniós polgárok szabad mozgáshoz való jogát és e jog gyakorlásának feltételeit – többek között, a 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel⁽¹⁾ összhangban, az elégséges forrásokkal és teljes körű egészségbiztosítással rendelkezés követelményét –, ugyanakkor törekedni kell a romák életkörülményeinek javítására, és olyan intézkedéseket kell hozni, amelyek előmozdítják a romáknak a származási helyük szerinti tagállamokban, valamint a lakóhelyük szerinti tagállamokban való gazdasági és társadalmi integrációját.
- (11) A romák helyzetéről és az Európai Unió belüli szabad mozgásról szóló, 2010. szeptember 9-i, illetve a romák integrációjának európai uniós stratégiájáról szóló, 2011. március 9-i európai parlamenti állásfoglalás felhívta a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a romák társadalmi-gazdasági befogadásának biztosítása érdekében mozgósítsák a már létező uniós stratégiákat és eszközöket.
- (12) A Bizottság „A nemzeti romaintegrációs stratégiák uniós keretrendszere 2020-ig” című 2011. április 5-i közleményében felhívta a tagállamokat, hogy fogadjanak el átfogó megközelítést, illetve fejlesszék azt tovább, és határozottan meg célokat az oktatás, a foglalkoztatás, az egészségügy és a lakhatás terén a romák integrációjának felgyorsítása érdekében.
- (13) A Tanács 2011. május 19-én elfogadta „A nemzeti romaintegrációs stratégiák uniós keretrendszere 2020-ig” című következtetéseket, amelyekben kifejezésre juttatta a tagállamok elkötelezettségét a romák társadalmi és gazdasági integrációja iránt.
- (14) Az Európai Tanács a 2011. június 23–24-i ülésén felszólított a 2011. május 19-i tanácsi következtetések gyors végrehajtására, különösen a tekintetben, hogy a tagállamok készítsék el, tegyék naprakésszé, illetve fejlesszék tovább a romák befogadását célzó stratégiáikat vagy azokat az integrált szakpolitikai intézkedéscsomagjaikat, amelyek a társadalmi befogadási politikák tágabb keretén belül a romák helyzetének javítására irányulnak.
- (15) A Bizottság a „Nemzeti romaintegrációs stratégiák: az uniós keretrendszer végrehajtásának első lépése” című 2012. május 21-i közleményében ismertette a nemzeti romaintegrációs stratégiák és integrált szakpolitikai intézkedéscsomagok első értékelésének eredményeit, és felkérte a tagállamokat, hogy a jövőt tekintve mérlegeljenek egyes kiigazításokat.
- (16) A Bizottság megerősítette a tagállamokkal a roma integrációról folytatott párbeszédet, különösen annak révén, hogy 2012 októberében létrehozta a romaintegrációs nemzeti kapcsolattartó pontok hálózatát a feltárt kihívások megoldásainak megvitatása céljából. 2012 novemberében és decemberében a romaintegrációs nemzeti kapcsolattartó pontok egy csoportja tovább tárgyalta azt a kérdést, hogy miként javítható a romák tagállami integrációjára irányuló intézkedések hatékonysága. A csoport ezt követően jelentést tett a romaintegrációs nemzeti kapcsolattartó pontok hálózatának.
- (17) A Bizottság az „Előrelépések a nemzeti romaintegrációs stratégiák végrehajtásában” című 2013. június 26-i közleményében kiemelte a további intézkedések szükségességét annak érdekében, hogy a lehető leghamarabb biztosítani lehessen a romák integrációjának felgyorsítását célzó intézkedések sikeres végrehajtásához szükséges előfeltételeket.
- (18) Az „Európa 2020: Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája” című 2010. március 3-i bizottsági közlemény (Az Európa 2020 stratégia) új lendületet adott a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelemnek azáltal, hogy közös európai célként határozta meg a szegénység és a társadalmi kirekesztés által fenyegetett személyek létszámának csökkentését, a korai iskolaelhagyás arányának mérséklését, valamint az iskolát elvégzők arányának és a foglalkoztatásban való részvétel szintjének az emelését. A roma integráció az Unió és a tagállamok e tekintetben kifejtett, összehangolt erőfeszítéseinek alapvető elemét képezi. Az európai szemeszter jelenlegi irányítási kerete elősegíti a releváns országspecifikus ajánlások végrehajtását, a „Szociális beruházás a növekedés és a kohézió érdekében” című, 2013. június 20-i tanácsi következtetések pedig további iránymutatást nyújtanak az inkluzív növekedés biztosítására irányuló erőfeszítésekhez.
- (19) A fenti megfontolások és a feltárt hiányosságok fényében javítani kell és figyelemmel kell kísérni a romaintegrációs intézkedések hatékonyságát. Ennek során maradéktalanul tiszteletben kell tartani a szubszidiaritás elvét és a tagállamok e területre vonatkozó elsődleges felelősségét,

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2004/38/EK irányelve (2004. április 29.) az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 158., 2004.4.30., 77. o., magyar nyelvű különkiadás, 5. fejezet, 5. kötet, 46. o.).

figyelembe kell venni, hogy az etnikai alapon történő adatgyűjtés érzékeny kérdés lehet, valamint tudomásul kell venni hogy a tagállamoknak maguknak kell megválasztaniuk a figyelemmel kísérés módszereit – többek között az adatgyűjtés megfelelő módszereit – és a lehetséges mutatókat.

- (20) Ez az ajánlás a roma integráció tárgyában született európai parlamenti állásfoglalásokban, tanácsi következtetéseken és bizottsági közleményekben korábban meghatározott különböző ajánlásokra kíván építeni. Célja, hogy kiegészítse az Unió hatályos megkülönböztetés-ellenes jogszabályait, és ezáltal elősegítse e jogszabályok hatékonyabb végrehajtását és érvényesítését.
- (21) Ez az ajánlás nem terjed ki az állampolgárságon alapuló megkülönböztetésre, továbbá nem érinti a tagállamok területén tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek jogállására vonatkozó, a nemzeti és az uniós jog szerinti előírásokat és feltételeket, illetve e jogállás joghatásait.
- (22) A 1303/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽¹⁾ felszólítja a tagállamokat, hogy adott esetben határozzanak meg integrált megközelítést a szegénység által legjobban sújtott földrajzi területek vagy a megkülönböztetés vagy társadalmi kirekesztés legnagyobb kockázatával szembenező célcsoportok egyedi szükségleteinek kezelésére, különös tekintettel a marginalizálódott közösségekre. A 1304/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽²⁾ a 2014–2020-as programozási időszakra az Európai Szociális Alapra (ESZA) vonatkozó beruházási prioritást határoz meg a marginalizálódott közösségek, például a romák társadalmi-gazdasági integrációja tekintetében, kiegészítve a többi európai strukturális és beruházási alapot ⁽³⁾,

MEGÁLLAPÍTVA, HOGY:

CÉL

Ezen ajánlás célja, hogy iránymutatást adjon a tagállamoknak a romák társadalmi befogadását célzó intézkedéseik hatékonyságának fokozása tekintetében, valamint ahhoz kapcsolódóan, hogy a társadalmi befogadási politikák tágabb keretén belül megerősítsék a romaintegrációs stratégiáik vagy az olyan integ-

rált szakpolitikai intézkedéscsomagjaik végrehajtását, amelyek a romák helyzetének javítására, valamint a romák és a többségi társadalom közötti szakadékok megszüntetésére irányulnak.

Az egyes tagállamok között jelentős különbségek vannak a roma népesség nagyságát, valamint a romák társadalmi és gazdasági helyzetét illetően. Ezért a roma integrációval kapcsolatos tagállami megközelítéseket az egyes tagállamokban fennálló körülményekhez és szükségletekhez kell igazítani, többek között olyan szakpolitikák elfogadásával – vagy végrehajtásuk folytatásával –, amelyek szélesebb összefüggésben foglalkoznak a marginalizált és a hátrányos helyzetű csoportokkal, köztük a romákkal.

Ez az ajánlás kifejezetten a romák integrációját előmozdító intézkedésekre összpontosít, de nem kíván kizárni más marginalizált és hátrányos helyzetű csoportokat sem. Az integrációs intézkedéseknek összehasonlítható körülmények esetén azonos elveken kell nyugodniuk.

AJÁNLIJA, HOGY A TAGÁLLAMOK:

1. LÉNYEGI SZAKPOLITIKAI KÉRDÉSEK

Hatékony szakpolitikai intézkedések

- 1.1. A romák teljes egyenlőségének a gyakorlatban való előmozdítása érdekében hozzanak hatékony szakpolitikai intézkedéseket a romákkal való egyenlő bánásmód biztosítása és alapvető jogaik tiszteletben tartása érdekében, ideértve az oktatáshoz, a foglalkoztatáshoz, az egészségügyi ellátáshoz és a lakhatáshoz való egyenlő hozzáférést is. Ez a cél a fenti elvek érvényre juttatását célzó átfogó intézkedésekkel vagy célzott intézkedésekkel – többek között a hátrányok megszüntetésére vagy kompenzálására irányuló konkrét intézkedésekkel –, illetve ezek kombinációjával érhető el, külön figyelmet fordítva a nemek közötti egyenlőség dimenziójára.

- 1.2. Fogadjanak el intézkedéseket, amelyek olyan társadalmi-gazdasági mutatókon alapulhatnak, mint például a nagyarányú tartós munkanélküliség, az iskolázottsági szint és az egészségi állapotra vonatkozó mutatók, vagy pedig marginalizált helyzetű és/vagy szegregált földrajzi területekre összpontosíthatók.

Az oktatáshoz való hozzáférés

- 1.3. Hozzanak hathatós intézkedéseket az egyenlő bánásmód biztosítása és a roma fiú- és lánygyermeknek a jó minőségű többségi oktatáshoz való teljes körű hozzáférése érdekében, valamint annak biztosítása érdekében, hogy minden roma tanuló legalább a kötelező oktatást elvégezze ⁽⁴⁾. Ez a cél például a következő intézkedésekkel érhető el:

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2013. december 17-i 1303/2013/EU rendelete az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra, a Kohéziós Alapra, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra, a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1083/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 347., 2013.12.20., 320. o.).

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2013. december 17-i 1304/2013/EU rendelete az Európai Szociális Alapról és az 1081/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 347., 2013.12.20., 470. o.).

⁽³⁾ Az európai strukturális és beruházási alapok a következők: az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA), az Európai Szociális Alap (ESZA), a Kohéziós Alap, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) és az Európai Tengerügyi és Halászati Alap (ETHA).

⁽⁴⁾ A gyermekek oktatáshoz való jogát az ENSZ gyermekjogi egyezménynek 28. cikke írja elő.

- a) az iskolai szegregáció teljes megszüntetése;
- b) a roma tanulók sajátos nevelési igényű tanulók számára fenntartott iskolákban való indokolatlan elhelyezésének teljes megszüntetése;
- c) a korai iskolaelhagyás⁽¹⁾ csökkentése az oktatás minden szintjén, ideértve a középfokú oktatást és a szakképzést is;
- d) a kisgyermekkorai nevelés és gondozás igénybevétele és minőségének fokozása, szükség esetén a célzott támogatást is beleértve;
- e) az egyes tanulók szükségleteinek figyelembevétele és megfelelő kezelése, a családokkal szoros együttműködésben;
- f) inkluzív és személyre szabott tanítási és oktatási módszerek alkalmazása, beleértve a nehézségekkel küzdő tanulóknak nyújtott tanulási támogatást, az írástudatlanság elleni küzdelmet célzó intézkedéseket, valamint a tanterven kívüli tevékenységek rendelkezésre állásának és igénybevételeének előmozdítását;
- g) a szülők nagyobb részvételének ösztönzése, és adott esetben a tanárképzés javítása;
- h) a romák közép- és felsőfokú oktatásban való részvételének és az oktatás elvégzésének ösztönzése;
- i) a második esélyt nyújtó oktatás és a felnőttoktatás szélesebb körű hozzáférhetőségének biztosítása, valamint támogatás nyújtása az oktatási szintek közötti átmenethez és a munkaerő-piaci igényeknek megfelelő képzettség megszerzéséhez.

A munkához jutás lehetősége

1.4. Hozzanak hathatós intézkedéseket annak érdekében, hogy a munkaerőpiacra való belépés és a foglalkoztatási lehetőségek terén biztosított legyen a romákkal való egyenlő bánásmód. Ez a cél például a következő intézkedésekkel érhető el:

- a) az első munkatapasztalat, a szakképzés, a munkahelyi képzés, az egész életen át tartó tanulás és a készségfejlesztés támogatása;
- b) az önfoglalkoztatás és a vállalkozói készség támogatása;
- c) egyenlő hozzáférés biztosítása az általános állami foglalkoztatási szolgálatokhoz és az egyéni álláskeresőket támogató szolgáltatásokhoz, a személyre szabott iránymutatásra és az egyéni cselekvési tervekre össz-

pontosítva, valamint adott esetben a közigazgatásban kínált foglalkoztatási lehetőségek előmozdítása;

- d) a munkaerőpiacra való (újra)belépés előtti akadályok – köztük a hátrányos megkülönböztetés – megszüntetése.

Az egészségügyi ellátáshoz való hozzájutás

1.5. Hozzanak hathatós intézkedéseket annak érdekében, hogy biztosított legyen a romákkal való egyenlő bánásmód az egyetemesen rendelkezésre álló egészségügyi szolgáltatásokhoz⁽²⁾ való – általános jogosultsági feltételeken alapuló – hozzáférés területén. Ez a cél például a következő intézkedésekkel érhető el:

- a) a lakosság számára általánosan hozzáférhető egészségügyi ellátórendszer igénybevétele útjában álló minden akadály megszüntetése;
- b) a nemzeti egészségügyi rendszer által általánosan biztosított orvosi ellenőrzésekhez, szülés előtti és szülés utáni gondozáshoz és családtervezéshez, valamint a szexuális és reprodukzív egészségmegőrzéshez való hozzáférés javítása;
- c) a gyermekeket célzó ingyenes oltási programokhoz, valamint az elsősorban a legnagyobb kockázatnak kitett csoportokat és a marginalizált helyzetű és félreeső területeken élőket célzó oltási programokhoz való hozzáférés javítása;
- d) az egészségtudatosság és az egészségügyi kérdésekkel kapcsolatos tájékozottság előmozdítása.

Lakáshoz jutás

1.6. Hozzanak hathatós intézkedéseket annak érdekében, hogy a lakáshoz jutás területén biztosított legyen a romákkal való egyenlő bánásmód. Ez a cél például a következő intézkedésekkel érhető el:

- a) a térbeli elkülönülés teljes megszüntetése és a szegregáció felszámolásának előmozdítása;
- b) a szociális lakáshoz jutás megkülönböztetésmentes igénybevétele elősegítése;
- c) a helyi igények arányában táborhelyek biztosítása a nomád életmódot folytató romák számára;
- d) a nemzeti jogi előírásokkal összhangban a közműszolgáltatásokhoz (ivóvíz-szolgáltatás, villamos energia és földgáz) és a közmű-infrastrukturákhoz való hozzáférés biztosítása a lakóhelyeken.

⁽¹⁾ Lásd a korai iskolaelhagyás csökkentését célzó szakpolitikákról szóló 2011. június 28-i tanácsi ajánlást (HL C 191., 2011.7.1., 1. o.). Az Európai Tanács által elfogadott Európa 2020 stratégia kiemelt céljainak egyike, hogy a korai iskolaelhagyók aránya 10 % alá csökkenjen, továbbá hogy a fiatalabb generációk körében legalább 40 %-ra nőjön a felsőfokú vagy ennek megfelelő végzettséggel rendelkezők aránya.

⁽²⁾ Ez az ajánlás nem sérti a 2004/38/EK irányelv rendelkezéseit, amelyek előírják, hogy az Unión belül mozgó uniós polgárok rendelkezzenek „elegendő forrásokkal [...] önmaguk és családtagjaik számára ahhoz, hogy ne jelentsenek indokolatlan terhet a fogadó tagállam szociális segítségnyújtási rendszerére tartózkodásuk időtartama alatt, és a fogadó tagállamban teljes körű egészségbiztosítással rendelkezzenek”.

- 1.7. Minden olyan esetben, amelyben ez releváns lehet, biztosítsák, hogy a helyi hatóságok városrehabilitációs projektek iránti kérelmei a marginalizálódott közösségek lakáshoz juttatását segítő beavatkozásokat is tartalmazzanak.
- 1.8. Mozdítsák elő a közösségvezérelt helyi fejlesztéseket és az európai strukturális és beruházási alapok által támogatott integrált területi beruházásokat.

Finanszírozás

- 1.9. Minden rendelkezésre álló finanszírozási forrásból (helyi, tagállami, uniós és nemzetközi) különítsenek el megfelelő finanszírozási forrásokat a nemzeti és helyi stratégiák és cselekvési terveik végrehajtására és nyomon követésére, a roma integráció átfogó vagy célzott intézkedések révén történő megvalósítása érdekében.
- 1.10. A társadalmi befogadás előmozdítását és a szegénység, valamint a megkülönböztetés elleni küzdelmet – ideértve a marginalizálódott közösségek, például a romák társadalmi-gazdasági integrációját is – azzal kell elősegíteni, hogy minden tagállamban a rendelkezésre álló teljes ESA-források legalább 20 %-át az 1304/2013/EU rendelet 3. és 4. cikkében foglaltak szerinti, az emberekkel kapcsolatos befektetések céljára kell fordítani.
- 1.11. Az egyes tagállamokban élő roma népesség nagyságától, a roma közösségek társadalmi és gazdasági helyzetétől, a roma és a nem roma népesség közötti különbségektől, valamint az európai szemeszter összefüggésében néhány tagállam vonatkozásában azonosított nehézségektől függően hozzanak megfelelő intézkedéseket annak érdekében, hogy a roma integráció helyet kapjon az európai strukturális és beruházási alapoknak ⁽¹⁾ a 2014–2020-as időszakban történő igénybevételeiről szóló partnerségi megállapodások prioritásai között.
- 1.12. Az európai strukturális és beruházási alapok technikai segítségnyújtásának támogatásával javítsák igazgatási, nyomon követési és értékelési képességeiket, és segítsék elő a tagállami és uniós alapok felhasználását a helyi hatóságok és a civil társadalmi szervezetek kapacitásépítésének támogatásához, hogy azok hatékonyan végre tudják hajtani a projekteket.
- 1.13. A nemzeti romaintegrációs stratégiák vagy integrált szakpolitikai intézkedéscsomagok végrehajtására szolgáló költségvetési források elosztásáról való döntés során helyezték előtérbe a romák sajátos szükségleteit vagy a szegénység és a társadalmi kirekesztés által leginkább sújtott földrajzi területeket, és fordítsanak figyelmet a nemek közötti egyenlőség dimenziójára.

2. HORIZONTÁLIS SZAKPOLITIKAI INTÉZKEDÉSEK

A megkülönböztetés elleni intézkedések

- 2.1. Folytassák a 2000/43/EK irányelv tényleges gyakorlati végrehajtására irányuló erőfeszítéseiket, gondoskodva mindenekelőtt arról, hogy nemzeti, regionális és helyi

közigazgatási rendeleteik megkülönböztetéstől mentesek legyenek és ne eredményezzenek szegregáló természetű gyakorlatokat. E tekintetben az Emberi Jogok Európai Bíróságának vonatkozó ítélkezési gyakorlatát kell referenciának tekinteni annak eldöntéséhez, hogy az említett rendelkezések és gyakorlatok mennyiben felelnek meg az emberi jogi követelményeknek.

- 2.2. Adott esetben mind regionális, mind helyi szinten hajtsonak végre a romák szegregációjának megszüntetésére irányuló intézkedéseket. A szegregáció elleni küzdelemre irányuló szakpolitikákat és intézkedéseket a helyi köztisztviselőknek és a civil társadalom képviselőinek, valamint maguknak a romáknak szánt, megfelelő – többek között az emberi jogok védelmével kapcsolatos – képzési és tájékoztatási programoknak kell kísérniük.

- 2.3. Gondoskodjanak arról, hogy a kényszer-kilakoltatások az uniós jogszabályokkal és az egyéb nemzetközi emberi jogi kötelezettségekkel – például az emberi jogok európai egyezményében foglaltakkal – teljes összhangban történjenek.

- 2.4. Hajtsanak végre a romákkal szembeni megkülönböztetés és előítéletek – a cigányellenességgént is említett jelenség – elleni küzdelmet szolgáló, a társadalom minden rétegét érintő intézkedéseket. Ezen intézkedések közé tartozhatnak az alábbiak:

- a) a roma integráció előnyeinek tudatosítása mind a roma közösségekben, mind a társadalom egészében;
- b) a társadalmak sokszínűségének tudatosítása a társadalom egészében, és a közvélemény fogékonnyá tétele a romákat sújtó beilleszkedési problémák iránt, adott esetben úgy is, hogy ezek a vonatkozások a közoktatási tantervekben és oktatási anyagokban is helyet kapjanak;
- c) hatékony intézkedések a romaellenes retorika és gyűlöletbeszéd ellen, valamint a rasszista, sztereotip vagy más módon megbélyegző megnyilvánulások, illetve más olyan magatartásformák ellen, amelyek a romákkal szembeni megkülönböztetésre való uszításnak tekinthetők.

A roma gyermekek és nők védelme

- 2.5. Vegyék fel a küzdelmet a roma gyermekeket és nőket érő megkülönböztetés minden formája – a többszörös megkülönböztetést is beleértve –, a nőkkel és lányokkal szembeni erőszak, többek között a családon belüli erőszak, az embercsempészet, a kiskorúak házassága és a kényszerházasságok, valamint a gyermekek részvételével folytatott koldulás ellen, mindenekelőtt a jogszabályok érvényre juttatása révén. A tagállamoknak gondoskodniuk

⁽¹⁾ Az ERFA igénybe vehető az egészségügyi, oktatási és lakásépítési ágazat infrastruktúra-projektjeinek támogatására.

kell arról, hogy ebben a küzdelemben minden érintett szereplő részt vegyen, ideértve a hatóságokat, a civil társadalmat és a roma közösségeket is. E tekintetben ösztönözni kell, hogy a határokon átnyúló dimenzióval bíró helyzetekben a tagállamok együttműködjenek egymással.

A szegénység csökkentése a szociális beruházás révén

2.6. Vegyék fel a küzdelmet a szegénység és a hátrányos helyzetű személyeket, köztük a romákat sújtó társadalmi kirekesztés ellen, a humántőkébe való befektetés és a társadalmi kohéziót szolgáló politikák révén. Ez a cél például a következő intézkedésekkel érhető el:

- a) a romák támogatása életük minden szakaszában, a lehető legkorábbi időponttól, szisztematikusan kezelve mindazokat a kockázatokat, amelyekkel szembe kell nézniük, többek között a jó minőségű, inkluzív kisgyermekkorai nevelés és gondozás, a célzott ifjúsági garanciarendszerek, az egész életen át tartó tanulás és a tevékeny idősorral kapcsolatos intézkedések terén eszközölt befektetések révén;
- b) az aktivizálást és a képessé tételt szolgáló politikák végrehajtása a munkaerőpiacra való (újra)belépést támogató átfogó vagy célzott foglalkoztatási támogatási rendszerek révén, és az inkluzív munkaerőpiac előmozdítása a munkahelyi megkülönböztetés problémájának kezelésével;
- c) a tagállami jogszabályoknak megfelelően a hátrányos helyzetű személyek, többek között a romák számára biztosított szociális juttatások és szociális szolgáltatások adekvátabbá és fenntarthatóbbá tétele, integráltabb szociálpolitikai segítségével, az eljárások egyszerűsítésével, valamint a családok és hibák elleni küzdelem erősítésével; a szociális segítségnyújtási rendszerek jobb kihasználásának biztosítása, továbbá megfelelő jövedelemtámogatás nyújtása az arra jogosultaknak.

2.7. Az egyes tagállamokban élő roma népesség nagyságától és a roma közösségek társadalmi és gazdasági helyzetétől függően vegyék fontolóra, hogy a roma integrációt fontos témaként jelenítsék meg az Európa 2020 stratégia keretében kidolgozott nemzeti reformprogramjaikban vagy nemzeti szociális jelentéseikben.

A romák szerepvállalásának erősítése

2.8. Támogassák a romák aktív polgári szerepvállalását a társadalomban való gazdasági, politikai, társadalmi és kulturális részvételük előmozdításával, ugyanis a romák életkörülményeinek javításához és társadalmi befogadásuk előmozdításához létfontosságú maguknak a romáknak az aktív bevonása és részvétele, többek között képviselőiken és szervezeteiken keresztül.

2.9. Ahol ez a helyi integrációs megközelítésnek megfelelő, mozdítsák elő a romákkal foglalkozó közvetítők képzését és a képzett közvetítők alkalmazását, és a közvetítést úgy alkalmazzák mint azon eszközök egyikét, amelyekkel kezelhetők a romákat a minőségi oktatáshoz, a foglalkoztatáshoz, az egészségügyi ellátáshoz és a lakhatáshoz való hozzájutás terén sújtó egyenlőtlenségek.

2.10. Végezzenek olyan tájékoztatási tevékenységeket, amelyekkel még inkább felhívják a romák figyelmét a jogaikra (különösen a megkülönböztetéssel és a jogorvoslati lehetőségekkel kapcsolatosan) és az állampolgári kötelességeikre.

3. STRUKTURÁLIS INTÉZKEDÉSEK

Helyi intézkedések

3.1. A helyi és regionális hatóságok hatáskörét tiszteletben tartva ösztönözzék e hatóságokat arra, hogy dolgozzanak ki olyan helyi cselekvési terveket és stratégiákat, vagy a társadalmi befogadási politikák tágabb keretén belül olyan helyi szakpolitikai intézkedéscsomagokat, amelyek tartalmazhatják a roma integrációra vonatkozó kiinduló helyzetet, referenciamutatókat és mérhető célkitűzéseket, valamint a megfelelő finanszírozás módját.

3.2. A nemzeti stratégiák, illetve a társadalmi befogadási politikák tágabb keretébe illeszkedő integrált szakpolitikai intézkedéscsomagok kidolgozásába, végrehajtásába és nyomon követésébe vonják be a regionális és a helyi hatóságokat, valamint a helyi civil társadalmat. A partnerségi megállapodások, valamint az európai strukturális és beruházási alapokból társfinanszírozott operatív programok tekintetében az érintett képviselők és érdekelttek bevonására is szükség van. A központi és a helyi hatóságoknak együtt kell működniük a stratégiák végrehajtása során.

E célból támogassák a helyi hatóságokat, megkönnyítve ezáltal a szakpolitikai intézkedések helyi szintű végrehajtását.

3.3. Helyi szinten törekedjenek a roma háttérű, számos problémával – mint például a korai iskolaelhagyással, az adósságokkal, a szegénységgel és a rossz egészségi állapottal – küzdő családokra vonatkozó integrált megközelítés kialakítására. E célból, az egyes tagállamokon belüli feladatmegosztás tiszteletben tartása mellett, meg lehet erősíteni a helyi hatóságok kapacitásait annak érdekében, hogy eredményesen együtt tudjanak működni az érintett családokkal, valamint – például – az iskolákkal, az ifjúságvédelmi szervezetekkel, a rendőrséggel, a közegészségügyi szervezetekkel, a jóléti intézményekkel és az ingatlankezelő vállalatokkal.

A szakpolitikák nyomon követése és értékelése

3.4. Megfelelően kísérik figyelemmel és értékelik a nemzeti stratégiáik, illetve a társadalmi befogadási politikák tágabb keretébe illeszkedő integrált szakpolitikai intézkedéscsomagjaik hatékonyságát. Ez olyan intézkedések útján végezhető el, mint a kiinduló helyzet vagy a mérhető célok meghatározása, vagy az ilyen stratégiák és intézkedések társadalmi és gazdasági hatására vonatkozó minőségi vagy mennyiségi adatok gyűjtése, az alkalmazandó nemzeti és uniós jogszabályoknak, mindenekelőtt a személyes adatok védelmére vonatkozó előírásoknak megfelelően.

3.5. Használjanak fel minden releváns alapmutatót vagy az empirikus szociológiai kutatási és adatgyűjtési módszereket az eredmények rendszeres nyomon követésére és értékelésére, mindenekelőtt helyi szinten, lehetővé téve ezáltal a romák tagállamokban tapasztalható helyzetére vonatkozó hatékony jelentéstételt, az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének esetleges támogatása mellett.

Az egyenlő bánásmód előmozdítását szolgáló szervek

3.6. Támogassák az egyenlő bánásmód előmozdítását szolgáló szervek munkáját és intézményi kapacitását a megfelelő források rendelkezésre bocsátásával, annak érdekében, hogy az általuk nyújtott jogi és igazságügyi segítségnyújtás eredményesen segíthesse a megkülönböztetéssel sújtott romákat.

3.7. Mozdítsák elő a romaintegrációs nemzeti kapcsolattartó pontok, illetve az egyenlő bánásmód előmozdítását szolgáló nemzeti szervek közötti rendszeres párbeszédet.

Romaintegrációs nemzeti kapcsolattartó pontok

3.8. Az egyes tagállamokon belüli feladatmegosztás tiszteltben tartása mellett biztosítsanak a romaintegrációs nemzeti kapcsolattartó pontok számára a szerepüknek megfelelő felhatalmazást és erőforrásokat annak érdekében, hogy azok nemzeti és helyi szinten hatékonyan koordinálhassák a romaintegrációs szakpolitikák több ágazatra kiterjedő nyomon követését e szakpolitikák végrehajtásának előmozdítása érdekében.

3.9. Vonják be a romaintegrációs nemzeti kapcsolattartó pontjaikat a vonatkozó szakpolitikák kidolgozásával, finanszírozásával és végrehajtásával kapcsolatos döntéshozatali folyamatokba. A romaintegrációs nemzeti kapcsolattartó pontoknak elő kell segíteniük a roma civil társadalom részvételét és bevonását a romaintegrációs stratégiák és helyi cselekvési tervek végrehajtásába.

Transznacionális együttműködés

3.10. Szakpolitikai kezdeményezéseken, elsősorban projekteken, valamint kétoldalú és többoldalú megállapodásokon keresztül ösztönözzék a transznacionális együttműködési formák kialakítását és az azokban való nemzeti, regionális vagy helyi szintű részvételt, abból a célból, hogy

a) koordinációt folytassanak a romák Unión belüli, határon átnyúló mobilitásával kapcsolatos kérdésekben; és

b) támogassák a kölcsönös tanulást és a helyes gyakorlatok terjesztését, például a strukturális alapokat irányító hatóságok közötti együttműködés révén, a romák integrációjára irányuló hatékony intézkedések kidolgozása céljából.

3.11. A 3.10. pontban említett transznacionális együttműködésnek ki kell egészítenie a nemzeti romaintegrációs stratégiák, a társadalmi befogadási politikák tágabb keretébe illeszkedő integrált szakpolitikai intézkedéscsomagok, továbbá a tagállamok között fennálló együttműködési megállapodások – például a Duna Stratégia – és az egyéb nemzetközi szervezetek, mint például az Európa Tanács és az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) keretében hozott intézkedéseket.

4. JELENTÉSTÉTEL ÉS NYOMON KÖVETÉS

4.1. 2016. január 1-ig értesítsék a Bizottságot minden olyan intézkedésről, amelyet ennek az ajánlásnak megfelelően hoznak.

4.2. Ezt követően évente – minden év végén – értesítsék a Bizottságot minden újonnan hozott intézkedésről, és ezzel egyidejűleg tájékoztassák a Bizottságot arról is, hogy milyen eredményeket értek el a nemzeti romaintegrációs stratégiáik és a társadalmi befogadási politikák tágabb keretébe illeszkedő integrált szakpolitikai intézkedéscsomagjaik végrehajtása terén.

FELKÉRI A BIZOTTSÁGOT, HOGY:

5.1. Gondoskodjon arról, hogy a tagállamok által közölt információk szolgáljanak alapul a nemzeti romaintegrációs stratégiák végrehajtásáról szóló, az Európai Parlament és a Tanács részére benyújtandó éves jelentéseinek elkészítéséhez, továbbá hogy ezeket az információkat az Európa 2020 stratégia európai szemesztere keretében az ország-specifikus ajánlások megfogalmazásához is felhasználják.

5.2. A fentiek alapján kísérje szorosan figyelemmel a helyzetet, és 2019. január 1-ig vizsgálja meg, hogy szükség van-e ezen ajánlás felülvizsgálatára és naprakésszé tételére.

Kelt Brüsszelben, 2013. december 9-én.

a Tanács részéről
az elnök

A. PABEDINSKIENĚ